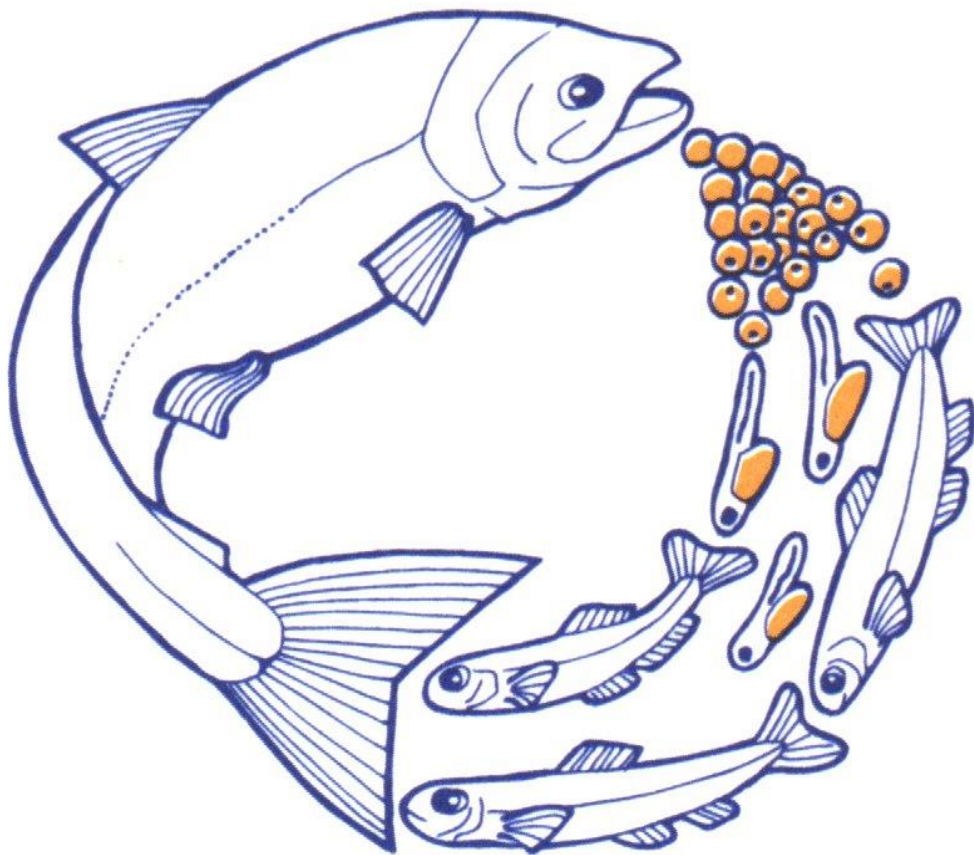

DCV

Danmarks Center for Vildlaks

Aktivitetsrapport
2014

Danmarks Center for Vildlaks
Aktivitetsrapport
2014

Forord

Denne aktivitetsrapport er ment som information om Danmarks Center for Vildlaks (DCV) forskellige aktiviteter, samt som afrapportering til myndighederne i forbindelse med tilladelser opnået i 2014 eller tidligere. Den beskriver mængden af laks og ørreder, der sættes ud, udsætningslokaliteterne, indfangning og afstrygning af moderfisk samt beholdningen af fisk til udsætning. Desuden er der en kort beskrivelse af de øvrige aktiviteter som DCV har beskæftiget sig med i 2014. Yderligere information kan fås ved at rette henvendelse til Danmarks Center for Vildlaks via e-post: dcv@vildlaks.dk eller telefon: 86 44 72 98. Generelle informationer om DCV kan ses på internetadressen www.vildlaks.dk.

Danmarks Center for Vildlaks består af to afdelinger: DCV-Randers og DCV-Skjern. Hos DCV-Randers produceres lakseungfisk til udsætning i Gudenåen og Storåen samt til diverse tyske vandløb. Derudover produceres der aborre-sættefisk til videre opdræt. Hos DCV-Skjern produceres lakse- og ørredungfisk til udsætning i Skjern Å systemet samt lakseungfisk til de øvrige vestvendte jyske laksevandløb.

Udover produktion af udsætningsfisk deltager DCV også i forskellige fiskeribiologiske undersøgelser, samt forsøgsopdræt hovedsageligt i samarbejde med DTU Aqua. Desuden bidrager DCV aktivt med rådgivning omkring udsætningsplaner.

DCV udfører også konsulentopgaver på vandløbsområdet, eks. projektering af vandløbsrestaurering, effektundersøgelser, bestandsundersøgelser m.m.

Tak til sponsorer og bidragsydere, foruden DCV ikke ville være i stand til at ophjælpe og sikre den danske laksebestand.

Indholdsfortegnelse

FORORD	2
<hr/>	
1. UDSÆTNINGER	4
1.1 DCV-RANDERS	4
1.2 DCV-SKJERN	5
1.3 EKSPORT TIL TYSKLAND	6
2. FANGST AF LAKS OG ØRRED	7
<hr/>	
2.1 GUDENÅEN – INDFANGNING AF LAKSEMODERFISK	7
2.2 GUDENÅEN – LYSTFISKERFANGST	8
2.4 SKJERN Å – LYSTFISKERFANGST	10
2.5 VARDE Å – LYSTFISKERFANGST	10
2.6 RIBE Å - LYSTFISKERFANGST	10
3. INDLÆGNING AF MODERFISK	11
<hr/>	
3.1 INDLÆGNING - GUDENÅEN	11
3.2 INDLÆGNING - STORÅEN	11
3.3 INDLÆGNING – SKJERN Å, VARDE Å & RIBE Å	12
4. AFSTRYGNING AF MODERFISK	14
<hr/>	
4.1 DCV-RANDERS	14
4.2 DCV-SKJERN	15
5. BEHOLDNING AF FISK	16
<hr/>	
5.1 DCV-RANDERS	16
5.2 DCV-SKJERN	16
6. ØVRIGE AKTIVITETER	17
<hr/>	
6.1 VANDLØBSRÅDGIVNING	17
6.2 AKTIVITETER I TYSKLAND	18
6.3 MÆRKNINGSUNDERSØGELSER MED FINNEKLIP OG CODED WIRE TAGS	18
6.4 OPDRÆT AF ABORRER	19
7. PERSONALE	20
<hr/>	

1. Udsætninger

1.1 DCV-Randers

Der blev i 2014 udsat 135.350 1-års laksesmolt af vestjysk oprindelse i Gudenåen nedstrøms Tangeværket. Udover 1-års smoltene, blev der udsat 141.750 stk. 1-års unglaks. Den samlede lakseudsætning i Gudenåen var på 271.100 stk. Dato og lokalitet for udsætningerne fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Lakseudsætninger fra DCV-Randers i 2014.

Dato	Type	Vandløb/Lokalitet	Antal
14. marts	1-års ungfisk	Gudenå/Stevnstrup	9.500
21. marts	1-års ungfisk	Gudenå/Stevnstrup	11.150
24. marts	1-års ungfisk	Gudenå/Ulstrup	12.850
24. marts	1-års ungfisk	Gudenå/Stevnstrup	8.400
25. marts	1-års ungfisk	Gudenå/Bjerringbro	9.300
2. april	1-års smolt	Gudenå/Bjerringbro	20.500
9. april	1-års smolt	Gudenå/Bjerringbro	19.700
9. april	1-års smolt	Gudenå/Langå	26.250
14. april	1-års smolt	Gudenå/Ulstrup	20.800
14. april	1-års smolt	Gudenå/Langå	22.100
15. april	1-års ungfisk	Gudenå/Ulstrup	19.950
15. april	1-års ungfisk	Gudenå/Bjerringbro	32.750
23. april	1-års smolt	Gudenå/Bjerringbro	26.000
23. april	1-års ungfisk	Gudenå/Ulstrup	5.650
25. april	1-års ungfisk	Gudenå/Ulstrup	32.200
1. april	1-års ungfisk	Storå	32.900
30. september	½-års ungfisk	Storå	16.000

Der blev leveret 32.900 stk. 1-års laks og 16.000 stk. ½-års laks til udsætning i Storåen. Disse laks blev produceret, efter aftale med Holstebro og Omegns Fiskeriforening på moderfisk indfanget i Storåen i 2012 og 2013. Lakseungfiskene til Storåen blev mærket med bortklipping af fedtfinnen.

1.2 DCV-Skjern

Der blev i 2014 udsat i alt 276.000 stk. ½-års og 190.200 stk. 1-års laks fra DCV-Skjern. Fordelingen mellem vandløbene er vist i tabel 2.

Tabel 2. Lakseudsætninger fra DCV-Skjern 2014.

Vandløb	½-års	1-års
Skjern Å + tilløb	75.000	102.450
Varde Å	50.000	29.000
Sneum Å	35.000	0
Kongeåen	30.000	10.000
Ribe Å	46.000	32.000
Brede Å	10.000	0
Vidå	30.000	16.750
Total	276.000	190.200

Bestanden af oprindelige ørreder i Skjern Å systemet er meget lille, og det er vanskeligt og ressourcekrævende at indfange moderfisk til produktion af udsætningsørreder. Vi har derfor kun produceret ørreder fra æg fra de ørredmoderfisk vi fangede under elfiskeri efter laksemoderfisk. Der blev produceret og udsat 3.000 stk. 1-års. Og 1.670 stk. store 1-års jf. tabel 3.

Tabel 3. ørredudsætninger fra DCV-Skjern 2014.

Vandløb	Antal 1-års	Antal store 1-års
Hover Å	1.500	850
Skjern Å	1.500	820
Total	3.000	1.670

1.3 Eksport til Tyskland

Leveringer af lakseyngel og -ungfisk fra DCV til udsætninger i tyske vandløb i 2014, er vist i tabel 4.

Tabel 4. Antal lakseungfisk leveret til udsætning i Tyskland i 2014.

Type	Stamme	Antal	Vandsystem
Øjenæg	Ätran	300.000	Elben
Øjenæg	Vestjysk	32.000	Elben
Yngel	Ätran	162.000	Rhinen
Yngel	Vestjysk	45.000	Weser
½-års	Ätran	50.500	Rhinen
½-års	Ätran	3.800	Elben
½-års	Vestjysk	10.100	Elben
1-års smolt	Ätran	14.400	Elben
1-års smolt	Vestjysk	13.050	Ems
1-års smolt	Vestjysk	11.700	Weser
1-års	Vestjysk	8.000	Treene
½-års	Vestjysk	55.500	Elben
½-års	Vestjysk	36.400	Weser

Der blev i alt eksporteret 332.000 stk. øjenæg, 207.000 stk. yngel, 156.300 stk. ½-års fisk, 8.000 stk. 1-års ungfisk og 39.150 stk. 1-års smolt til tyske vandløb i 2014.

2. Fangst af laks og ørred

2.1 Gudenåen – indfangning af laksemoderfisk

Som i de tidligere år foregik elfiskeriet efter laksemoderfisk i samarbejde med Bjerringbro Sportsfiskerforening, Langå Sportsfiskerforening, Randers Sportsfiskerklub, og Gudenåen Ørredfond. Elfiskeriet fandt sted mellem Tangeværket og Langå, og blev afviklet i ugerne 45, 46 og 47. Fordi udsætningerne af Ätran stammen, der gyder i november, ophørte i 2011, og vi derfor kun forventede at fange laks med vestjysk genetik, foregik elfiskeriet i 2014 ca. en måned senere end normalt. Da elfiskeriet foregik senere og dermed tættere på havørredernes gydetidspunkt, blev der også indsamlet havørreder til Gudenåens Ørredfond på de dage de var i stand til at modtage dem. De øvrige dage blev havørrederne kun talt og ikke nettet. Fangsten er vist i tabel 5.

Tabel 5. Samlet fangst ved elfiskeri i 2014. Vandstanden er angivet i m over dansk normal nul efter data på <http://kommune.viborg.dk/Borger/Natur,-miljoe-og-affald/Soer-og-vandloeb/Vandloeb/Hvad-er-vandstanden-i-vandloebene/Gudenaen-Bjerringbro>. Havørreder: Tallet i parentes angiver hvor mange havørreder der blev overdraget til Gudenåens ørredfond.

Dato	Strækning	Vandtemp., °C	Vandstand, m	Laks	Havørreder
3. november	Tangeværket - Bjerringbro	11,5	3,58	7	4 (3)
4. november	Bjerringbro - Bamsebo	11,0	3,65	26	8 (0)
5. november	Ulstrup - Langå	10,5	3,76	5	22 (0)
11. november	Bjerringbro - Bamsebo	8,8	3,75	8	1 (0)
12. november	Stenstrækning Ulstrup	9,0	3,70	2	1 (1)
17. november	Tangeværket - Bjerringbro	9,0	3,50	20	4(4)
18. november	Bjerringbro - Bamsebo	8,8	3,65	8	3 (3)

Der blev i alt fanget og hjembragt 76 laks fra Gudenåen. Der blev observeret og/eller fanget 43 havørreder, hvoraf 11 blev overdraget til Gudenåens Ørredfond. Det er markant færre end i 2013, hvor der blev fanget 103 laks og observeret 222 havørreder. Det skal dog

bemærkes, at der i 2013 blev fisket systematisk på hele strækningen fra Tangeværket til Fladbro, da indsamlingen af moderfisk var en del af en bestandsundersøgelse.

2.2 Gudenåen – lystfiskerfangst

Medlemmer af Bjerringbro og Omegns Sportsfiskerforening (BSF) og Langå Sportsfiskerforening (LSF) har pligt til at oplyse om fangster af laks til foreningen. Der blev indberettet 111 laks til BSF og 74 laks til LSF.

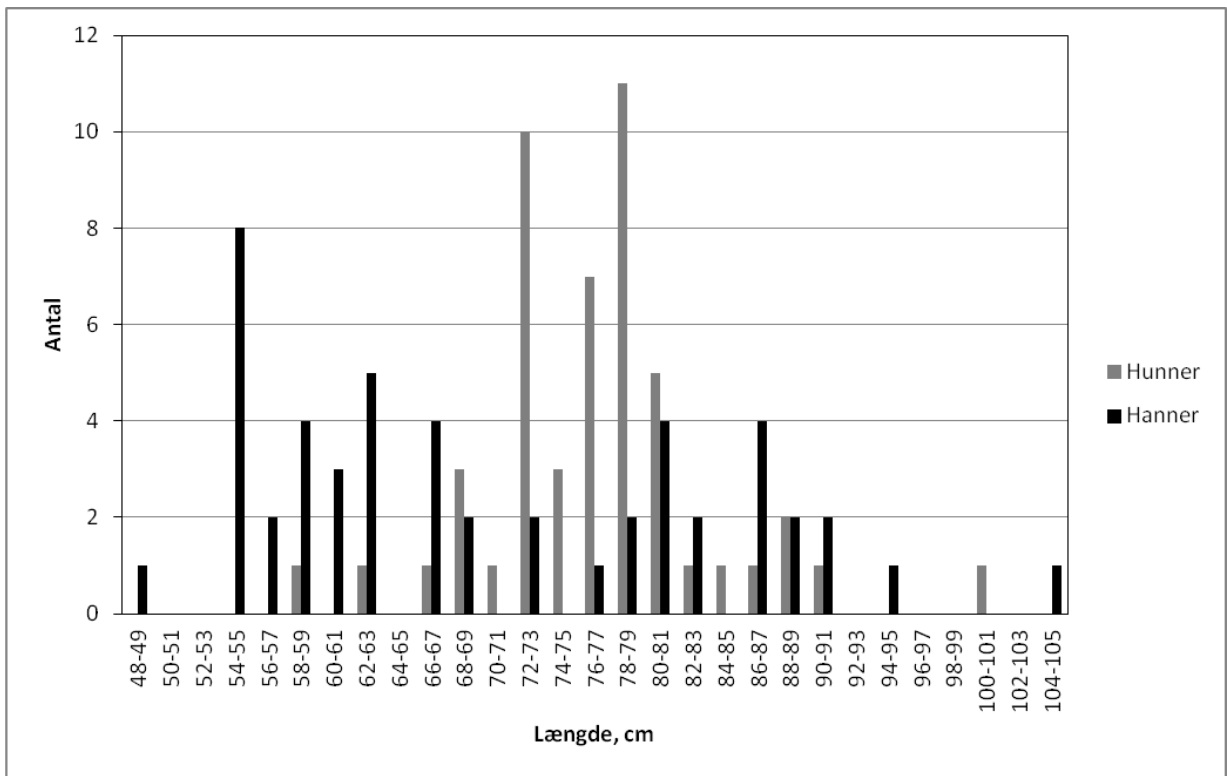
2.3 Skjern Å – indfangning af lakse- og ørredmoderfisk

Laks

Der blev ved elfiskeri i Skjern Å-systemet, fanget og hjembragt 100 laks, fordelt på 50 hunner og 50 hanner. Længdefordelingen er vist på figur 1.

Ørred

Ved elfiskeri blev der fanget og hjembragt 12 ørreder, fordelt på 6 hunner og 6 hanner.

Figur 1. Længdefordeling af laks fanget ved elfiskeri i Skjern Å 2014.

2.4 Skjern Å – lystfiskerfangst

Lystfiskere ved Skjern Å har pligt til at rapportere om fangster af laks og havørreder til Skjern Å Sammenslutningen. I 2014 blev der i sammenslutningen registreret 1085 laks, hvoraf 686 blev genudsat og 529 havørreder (368 genudsat). Det er 16 % flere laks end i 2013, hvor 937 laks blev indberettet, men 8 % færre havørreder. I 2013 blev der indberettet 574 havørreder.

2.5 Varde Å – lystfiskerfangst

Lystfiskere ved Varde Å fangede i 2014 i alt 488 laks, hvoraf 375 blev genudsat (<http://varde-sportsfiskerforening.dk/fangststatistik/>)

2.6 Ribe Å - lystfiskerfangst

Lystfiskere ved Ribe Å fangede i 2014 i alt 233 laks, hvoraf 171 blev genudsat (Preben Nielsen. Pers medd.).

3. Indlægning af moderfisk

3.1 Indlægning - Gudenåen

I efteråret 2014 blev der hjembragt 76 laks fra Gudenåen fanget vha. elfiskeri. Fordelingen på stamme og køn er vist i tabel 6.

Tabel 6. Indlagte laks fra Gudenåen 2014. Døde betegner de laks, der omkom før afstrygningstidspunktet. Benyttede fisk betegner det antal laks, der er afstrøget for kønsprodukter. Ej strøget betegner fisk der er udleget eller kasseret og aflivet pga. dybe sår eller mistanke om sygdom.

	Indlagt	Døde	Ej strøget	Benyttede fisk
Hunner	36	12	1	23
Hanner	40	13	0	27
Total	76	25	1	50

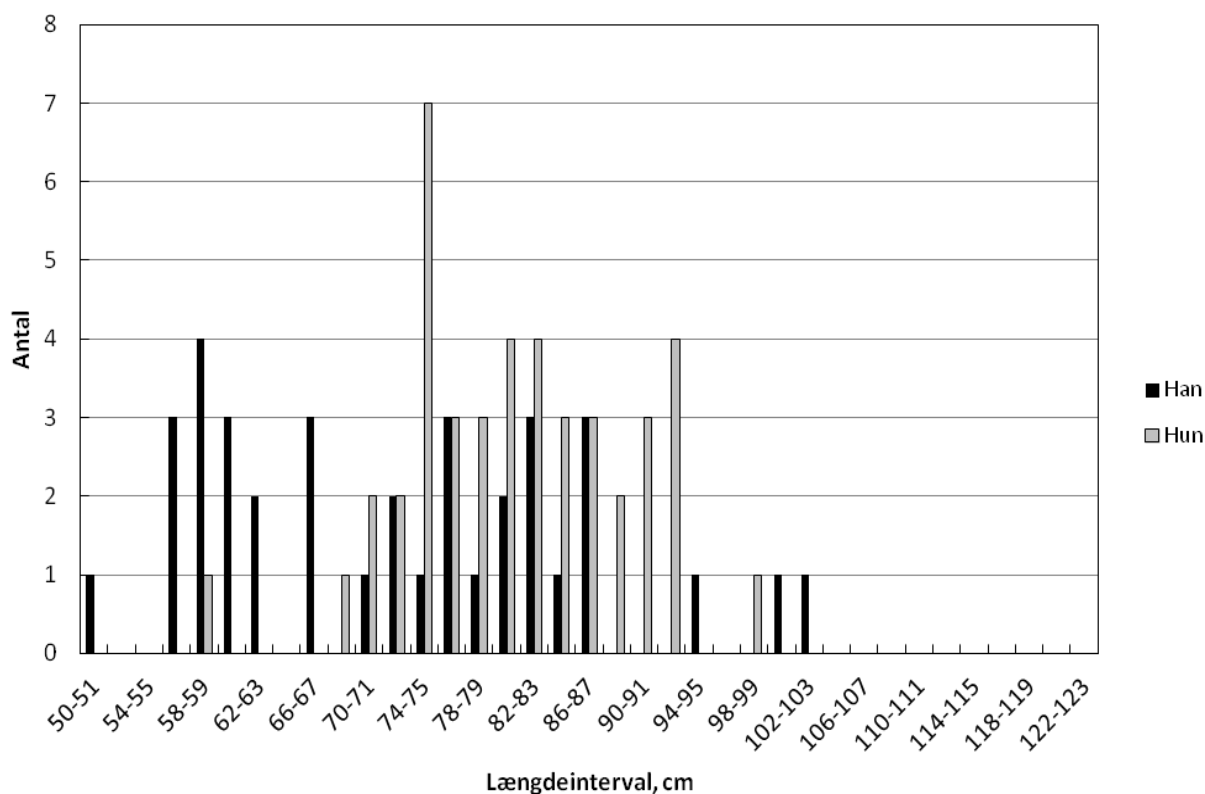
Af de 76 indlagte laks døde 25 (33 %) før afstrygningstidspunktet. Det er forholdsvis flere end i 2013, hvor 27 % døde.

Der blev udtaget vævsprøver fra 17 afstrøgne hunlaks (repræsentativ stikprøve) til veterinære test for anmeldepligtige fiskesygdomme. Alle prøver blev fundet fri herfor.

3.2 Indlægning - Storåen

I 2014 blev der indlagt 80 laks fra Storåen. I tabel 7 er vist fordelingen af køn, og på figur 2 er vist længdefordelingen af laks indlagt fra Storåen.

15 hunner og 12 hanner, svarende til 34 % af det samlede antal, døde før afstrygning.

Figur 2. Længdefordeling af laks indlagt fra Storåen 2014.

Tabel 7. Indlagte laks fra Storåen 2014. Døde betegner de laks, der døde før afstrygningstidspunktet. Benyttede fisk betegner det antal laks, der er afstrøget for kønsprodukter.

	Indlagt	Døde	Benyttede fisk
Hunner	43	15	28
Hanner	37	12	25
Total	80	27	43

Der blev udtaget vævsprøver fra samtlige afstrøgne hunlaks fra Storåen til veterinære test for anmeldeligt fiske sygdomme. Alle prøver blev fundet fri herfor.

3.3 Indlægning – Skjern Å, Varde Å & Ribe Å

Til DCV-Skjern blev der hjembragt 100 laks fra Skjern Å, fordelt på 50 hunner og 50 hanner.

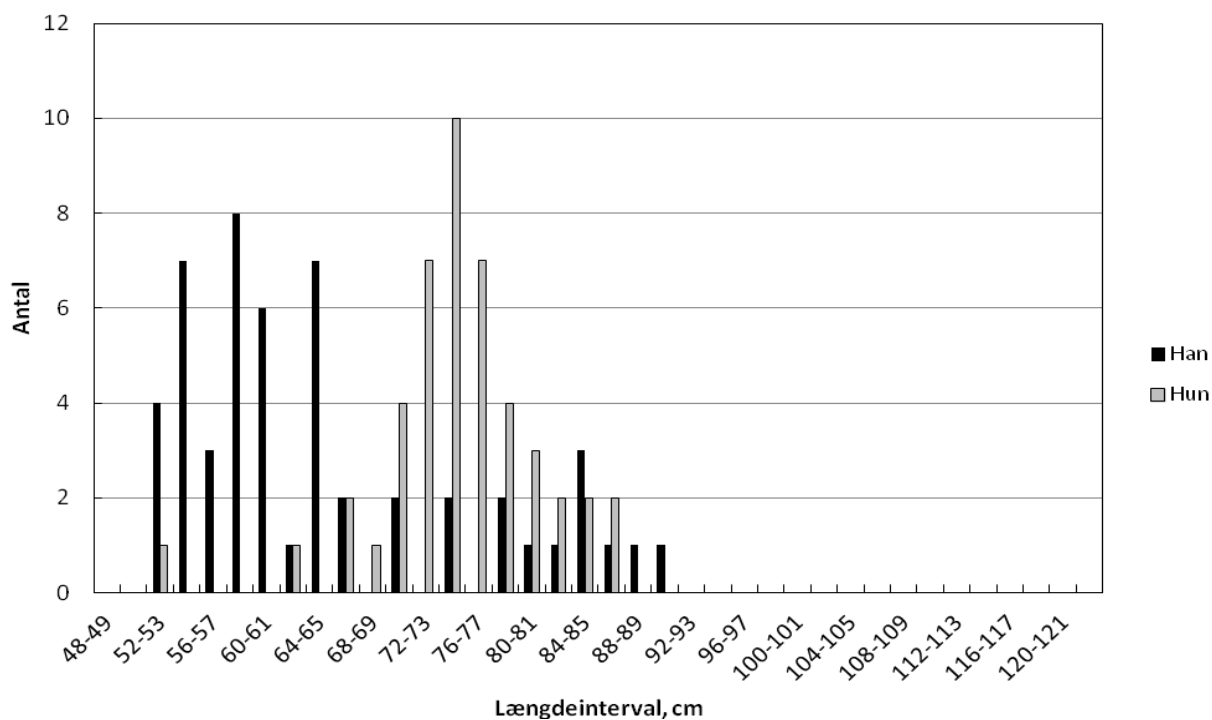
Fra Varde Å blev der afhentet 98 laks (46 hunner og 52 hanner) og fra Ribe Å 98 laks (45 hunner og 53 hanner) til DCV-Skjern. Antallet af indlagte laks fra Skjern Å, Varde Å og Ribe Å, samt laks, der døde eller var udleget inden afstrygning fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Laks indlagt fra Skjern Å, Varde Å og Ribe Å, samt ørreder fra Skjern Å i 2014. Udleget/ej strøget er udlegede fisk samt fisk kasseret af veterinære årsager eller pga. mistanke om undsluppet opdrætslaks.

Vandløb	Hunner			Hanner		Sum
	Afstrøget	Døde/ej strøget	Udleget/ej strøget	Afstrøget	Døde/ej strøget	
Skjern Å	50	0	0	50	0	100
Varde Å	39	7	0	50	2	98
Ribe Å	44	1	0	50	3	98
Ørred	6	0	0	6	0	12

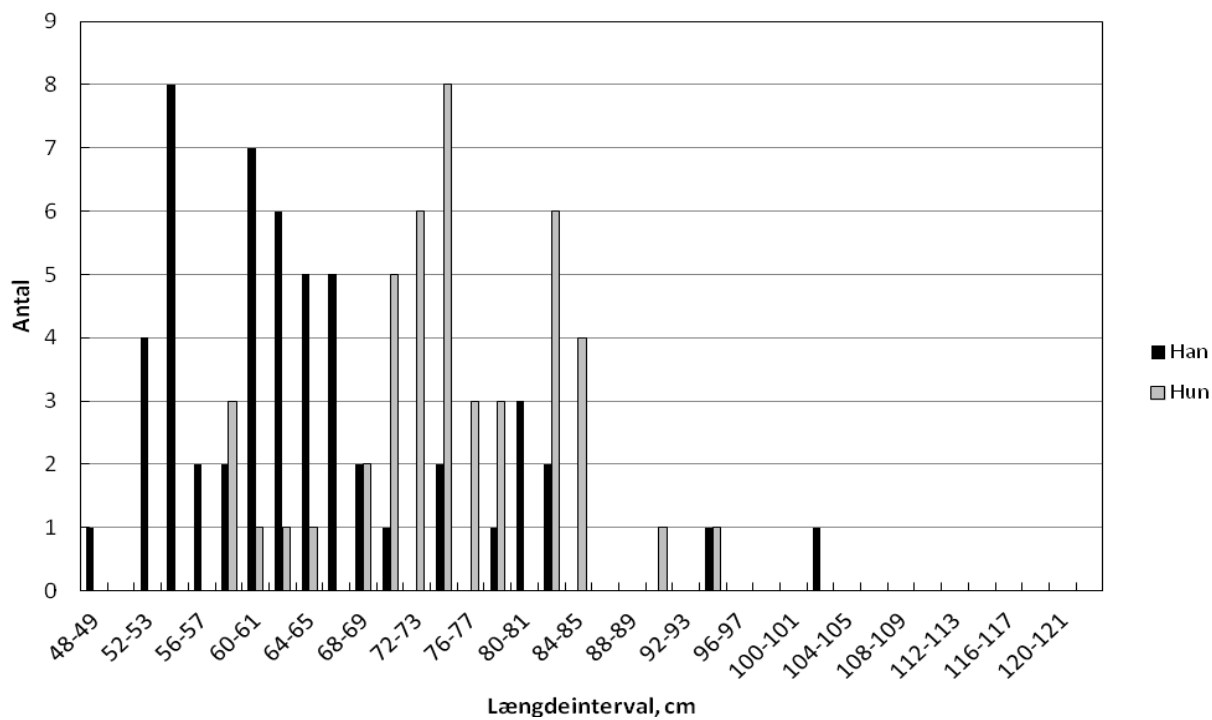
Der blev udtaget vævsprøver fra samtlige afstrøgne hunlaks og –ørreder til veterinære test for anmeldeligt fiske sygdomme. Alle prøver blev fundet fri herfor.

Længdefordelingen på laks fra Varde Å er vist på figuren herunder.

Figur 3. Længdefordeling af laks fanget ved elfiskeri i Varde Å 2014.

Længdefordelingen på laks fra Ribe Å er vist på figuren herunder.

Figur 4. Længdefordeling af laks fanget ved elfiskeri i Ribe Å 2014.

4. Afstrygning af moderfisk

4.1 DCV-Randers

I efteråret 2014 blev der hos DCV-Randers i alt afstrøget 635 laks: 50 stk. hjembragt fra Gudenåen, 53 hjembragt fra Storåen samt 532 stk. opdrættede laks (genbank). I tabel 9 er vist antal afstrøgne laks fordelt på stammer og vandløb.

Tabel 9. Afstrygning 2014 hos DCV-Randers fordelt Herkomst. Genbank er afkom af vildlaks opdrættet til kønsmodenhed.

Herkomst	Antal hunner	Ægvolumen, l	Antal hanner
Storå	28	28,6	25
Gudenå	23	24,5	27
Genbank	273	63,7	259

4.2 DCV-Skjern

Hos DCV-Skjern blev der i alt afstrøget 283 laks fordelt på 100 fra Skjern Å, 89 fra Varde Å og 94 fra Ribe Å. Desuden blev der afstrøget 12 ørreder fra Skjern Å. Fordelingen og ægudbyttet er vist i tabel 10.

Tabel 10. Laks og ørreder afstrøget i 2014 ved DCV-Skjern.

Vandløb	Hunner	Hanner	Æg-vol. (l)
Skjern Å	50	50	51
Varde Å	39	50	40
Ribe Å	44	50	40
Total	133	150	131
Ørred Skjern Å	6	6	2

5. Beholdning af fisk

5.1 DCV-Randers

Beholdningen af laks per 31. december 2014 hos DCV-Randers fremgår af tabel 11.

Tabel 11. Beholdning af laks hos DCV-Randers per 31. december 2014.

Stamme	Ungfisk (til udsætning)	Avlsfisk (genbank)
Ätran	30.500	2.950
Vestjysk/Storå	179.500	0
Total	210.000	2.950

Antallet af ungfisk opfylder efterspørgslen til udsætning.

5.2 DCV-Skjern

Beholdningen af laks og ørreder per 31. december 2014 hos DCV-Skjern fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Beholdningen af laks og ørreder hos DCV-Skjern per 31. december 2014.

Stamme	Avlsfisk (genbank)	Ungfisk (til udsætning)
Laks/Skjern Å		70.000
Laks/Varde Å		5.000
Laks/Ribe Å		8.000
Laks/Sum		83.000
Ørred/Skjern Å		14.000

Beholdningen af laks opfylder desværre ikke behovet til udsætningsplanen.

6. Øvrige aktiviteter

6.1 Vandløbsrådgivning

Vandløbsrådgivningen udførte i 2014 bl.a. følgende opgaver:

- Laksehabitatundersøgelse i Varde Å-systemet for Vejen, Billund og Varde Kommuner samt Varde Å Sammenslutningen.
- Fiskeundersøgelser for Ringkøbing-Skjern Kommune, Silkeborg Kommune, Holstebro Kommune, Ikast-Brande Kommune, Vejle Kommune, Favrskov Kommune, Billund Kommune og Herning Kommune.
- Forundersøgelser i vandplansregi (spærringer og forbedring af fysiske forhold) Billund Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune og Herning Kommune.
- Projektering og udførelse af vandløbsforbedringer kommuner og private.
- Formidlingsopgaver (rundvisninger m.m.)
- Laksebiotopundersøgelser for DTU Aqua.
- Effektundersøgelser i forbindelse med dæmningsbrud ved Brande Elværk Sø. Iltmålinger, fiskeundersøgelser og vandløbsbeskrivelser.
- DCV projekterede vandløbsrestaureringsprojekter for Ringkøbing-Skjern Kommune og Kærhede Dambrug.
- I kommuneregiet udførte rådgivningen forundersøgelser i forbindelse med passageprojekter i Ringkøbing-Skjern Kommune, samt Herning Kommune og Billund Kommune.
- Der blev i 2014 lavet kvantitative og kvalitative fiskeundersøgelser i vandløb i otte forskellige kommuner, bl.a. forundersøgelser eller effektundersøgelser i forbindelse med vandløbsrestaureringsprojekter eller vurderinger af vandløbenes fiskebestande i forhold til Naturstyrelsens risikoanalyser op til vandplansperiode 2.

Af andre opgaver kan nævnes: Opfiskning af undslupne ørreder fra dambrug i Hover Å og Ganer Å, grødeskæring i bl.a. Kjelstrup Bæk, databasearbejde i WinBio for kommuner samt rundvisninger og foredragsvirksomhed.

6.2 Aktiviteter i Tyskland

DCV har i 2014 samarbejdet med flere tyske myndigheder og interesseorganisationer, og har rådgivet omkring driften af et mindre opdrætsanlæg i Nordtyskland umiddelbart syd for Hannover, i byen Gronau. Faciliteterne fungerer primært som demonstrationsanlæg samt transit lokalitet for udsætninger fra DCV i det nordtyske område. Desuden har DCV involveret som konsulent i opførelse og drift af et opdrætsanlæg til udsætningsfisk i Nordrhein-Westfalen i Tyskland. Samarbejdet med foreninger og myndigheder omkring bestandsophjælpning af laks i tilløb til Elben fortsætter i 2015.

6.3 Mærkningsundersøgelser med finneklip og coded wire tags

Danmark

Som led i en generel plan om mærkning af udsætningsfisk blev alle laks udsat i Skjern Å, Varde Å, Ribe Å og Storåen mærket med bortklipping af fedtfinnen (fedtfinneklip). Desuden blev 1-års laksen udsat i Skjern Å mærket med fedtfinneklip og med wire tag i næsebrusken eller rygmuskulaturen (smolt). Udsætningsmængderne ses i tabel 1 og 2.

Tyskland

Til udsætning i efteråret 2014 i Sieg, blev der mærket 50.500 ½-års laks af Ätran stammen med fedtfinneklip. 45.500 ½-års laks af den vestjyske stamme blev mærket med fedtfinneklip. Disse blev udsat i efteråret 2014 i Stepenitz, et tilløb til Elben. Til vandløbet Nuthe, ligeledes et tilløb til Elben, blev der mærket 10.000 ½-års fisk (vestjysk afstamning) med bortklipping af venstre bugfinne.

6.4 Opdræt af aborrer

I 2014 blev der produceret aborre sættefisk fra en forårs- og efterårsgydning. Der blev i alt eksporteret 362.000 sættefisk på 1,5-3 gram. Den samlede beholdning af aborre-moderfisk samt aborre yngel hos DCV-Randers fremgår af nedenstående tabel 14. DCV-Randers vil i 2015 fortsætte opdræt af aborre yngel.

Tabel 14. Beholdning af aborrer hos DCV-Randers per 31. december 2014.

	Antal
Moderfisk	1.834
Yngel	193.650

7. Personale

Det faste personale bestod i 2014 af:

Gert Holdensgaard, administrerende direktør.

Kim Iversen, vandløbsbiolog.

Søren T. Thomassen, produktionsleder.

Søren Larsen, fiskemester i Skjern.

Marc Skovby Petersen, fiskeassistent i Skjern.

Janus Lysdal, Fiskemester, Randers.

Carsten Staal, produktionsmedarbejder, Skjern.

John Andersen, produktionsmedarbejder, Randers.

Maria Kaspersen, biolog, Randers.